

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

12 de Pretio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Constantino auo eius, & ab eius socero Romano cautum, *lib. i. iuris Orientalis, constitutione 3. πειραζοντων τον Σουλον*. Et Romae lege Stolonis prohibuitur, ne cuius Romanus ultra quingenta iugera agri compareret. Fuit enim lex Licinia ea quoque dicta, a C. Licinio tribuno ple. qui eius auctor fertur post exactos reges, anno 365. *Varro, lib. i. de re rust. cap. 2.* Definitus etiam eadem lege fertur seruorum & liberorum numerus, per quos ea iugera custodirentur. De numero tamen iugerum Plinius Iunior diffidet; *Plin. lib. de uiris illustrib. dum de Stolone agit*. Nec ita multo post Stolo ipse lege sua damnatus est, quod mille iugerum agri cum filio possideret. ¶ Sunt ¶ singulis regnis, & prouinciis, & ciuitatibus impositi modi certi vendendarum rerum, quos transgredi impune non licet, & quibus non obseruatis, iuxta venditiones sunt; de quibus latius agere fastidiosum esset. Sunt etiam & iure ciuili venditiones quaedam, quae quidem absolute non prohibentur, sed quae non nisi certa forma permittuntur: veluti iure feudum, non potest feudum a cliente vendi, sine auctoritate domini patroni, *§. 1. de controuers. feud. inter domi. & emtorem, §. Imperialem, & §. callidis, de prohibita feud. alie per Lothar. in vrbibus feud. nisi interagnatos, §. 1. de alien. fendi pateris, in vrbibus feudor.* qua de re nos proprio loco in rebus cum de feudo agimus, tractamus. Ex generali tamen Galliarum consuetudine feudalia redacta sunt ad formam, & naturam patrimonialium, quod pertinet ad ius successionis particularis & vniuersalis: paucis exceptis, *Ioannes Faber, in proemio Institut. Jacob. de Bello Vise, in quibus causis feudum amittit, in praxi, Guido Papa. decisio. 59. & 297. Petrus Jacob. in praxi, titulo, de conditione ex lege, Imperialem, §. callidis.* ¶ Iure ¶ quoque ciuili emphyteota non potest vendere *quod non sua, id est, meliorationes, seu praedium clientelare, nisi consulto domino, & denuntiatione ei prius facta, vt vel emat, vel alius emere permittat.* & alterutrum eligat intra duos menses: quibus elapsis soluta quinquagesima parte pretii venditionis, iure clientis libere vendit, *l. fin. de iure emphyt.* vocant hanc quinquagesimam, landimium, quod quamuis iure ciuili 50. pars pretii sit, tamen hodie secundum consuetudinem locorum, vel ex lege traditionis exigitur, praetationis iure tantum locum habente, si sibi dominus clientelaris, non si pro alio, quantumuis amico, retinere velit, nomine suo factum faciens *l. p. §. sed nec hac occasione, de iure emphyt.* & ita indicatum, *Guido Papa. questionis 411. vt nec praetatio, post laudimia probata & electa habet locum dist. quest. 411.* ¶ Jurisdictiones ¶ propria natura quoque, nec vendit nec emi possunt. Quia personae, in quas exercentur libera, a estimationem nullam subeunt, *leg. liber homo, ad legem Aquilianam*: & cum omnis iurisdictione, & magistratus, a lege, vel a principis manu pendeat, *leg. 2. de notisime, de origine iur. leg. 1. ad legem Iuliam, de ambitu, non ausim asserere honestum esse, si non dicam iniustum, hoc munus iudicandi publicum, in l. quippe, de iudic. l. fin. §. iudicandi, de munere & honore.* & diuinum, a quo iudices Diu. mer. atoribus & propolis pretio distrahere, quibus occasio delinquendi porrigitur, vt dum ea quae emerint, catus distrahere & vendere lucri causa, & damni refarciendi, quod ex emtione passi sunt, conantur, promissive aliena a boni iudicis officio, & indigna dictu amoluntur, & sedem iustitiae sordibus polluant, in magnam dedecus eius, qui clauum istis committit, atque in perniciem totius populi. Sed cum res ipsa satis de se loquatur, omitteremus illam iustissimam, & alibi a nobis relata, querelam, quae tandiu despectui erit, quandiu pecunia oculos principum & aures fascinauerit. Iam enim receptum est consuetudine, vt dicunt, Galliae iurisdictiones reductas ad rem & naturam patrimonii, vt & feuda: & exemplo aliarum rerum a priuatis emi & vendi, *Petrus Jacobi, titulo, de successu feud. & de causis ex quib. iure feudum amittit.* Rectius tamen Zoia Imperatrix Orientis, cum sorore Theodora consorte, statuit, ne magistratus vel principatus venderentur, vt antea factitatum, *lib. i. iuris Orientalis ex eius constitutionibus ex Cedreno, titulo, nec & amittitur res de rebus iuris, id est, de non vendendis magistratibus, sicut & Alexander Seneris Imperator, honorem iuris & gladii nunquam vendidit, dicens: Necesso esse ut qui emi, vendat: & ego non patiar mercatores potestatum, quos spatiat, damnare non possum: et ubi scio enim punire eam hominem qui emi & vendit, & Ius Lam, vid. in vita Alexan. §. Seueri.* ¶ Fertur ¶ Numae edictum, ne pisces qui squamosi emerentur, ad pollinendum emere fas foret, scilicet ne nimis magno in funeralibus conis mercarentur obsonia: quam cenam pollincentiam dixere: in qua etsi nihil deesset, omniaque affatum supererent, latari tamen minime decebat, *Alex. ab Alexan. Genial.*

dier. li. 3. c. 7. Martianus etiam respondit dominos seruos suos, quantumuis criminosos, ea lege vt cum bellis depugnent, *l. domini, 42. de contrahen. em. in P.* vendere non posse. Reu litigiosa quoque odiosa venditio est & improbata, *l. censurus, de litigios. C. vide de ea venditione, Guid. Pap. q. 337. Bar. in l. quod saepe, §. si quis amico, de contrahen. em. P. Petrus Jacob. in tit. de re litig.*

De Pretio. Cap. 12.

- 1 Pretium pro substantia in emtione.
- 2 Pretii nomen & generaliter aestimatio est, & proprie emtionem indicat.
- 3 Pretium in pecunia constituit numerata in emtione.
- 4 Pretium in emtione quid faciat.
- 5 Emtio & permutatio differunt, & similitudines, eod.
- 6 Emtio quando transferat dominium.
- 7 Procurator vendens, an possit habere fidem de pretio.

Iam dictum est de rebus, ¶ quae ex parte venditoris in emtione veniunt, ¶ mercede dicendum nunc de pretio, quod accedit loco rei, *l. si & rem, de peti. hered. l. quia pretio, de usufruct.* veluti per contributionem, ex parte emitoris, ad aequalitatem materiae constitutendam, *l. 1. de contrah. em. P.* Sine pretii quoque conuentione, emtio non poterit consistere, *l. 2. §. sine pretio, & l. in venditione, de contrah. em. in P. §. pretium autem, eo. ap. Inst. l. emi. §. eod. tit. l. §. 1. de locat. & conduct. est que imaginaria, & nulla venditio, quae pretium non habet, *l. nuda, §. 5. de contrahen. emi. P.* Et proprium sibi bolum emtionis, pretium, vt Iulius Pollux inter eius synonyma annumeret, argento commutare, pecunia amittere, *Iulius Pollux, lib. 3. Onomastic. cap. 36.* ita proprie emtionem pretium arguit, *l. 3. de praed. em. l. b. lib. 10. C. l. pretium, de r. sciend. venditio. Latius tamen vsurpata acceptione nominis pretii, eo omnem estimationem contineri placet, vt quid Paul. in l. cum emtor, 38. §. final. de damni. infect. P. & in l. in summa, §. in instrumento, de condition. in deb. P. & pro praemio apud Vlpianum in l. lex Cornelia, §. §. final. de iur. in P. pro mercede locationis, siue pro pensione, *l. & l. hoc distinctio, §. cum fundus, l. quod si domus, & l. in solam loca, P. pro pena, vt quidam volunt, l. in emi, in fin. de peti. hered. P.* Sed id metaphorice potius, vt & pro alia qualibet estimatione, quae pecunia sit. Omnia enim pecunia aestimari posse in dubium non venit, & ideo pecuniae nomine res alias contineri, *l. totum, l. q. 3. l. 1. C. de cons. pecunia, l. pecunia verbum, 178. de ver. b. signif. P.* Hic ¶ tamen ¶ pretium dicitur numerata facta aestimatio, nec sine numis facta emtio proprie dicitur, ex Nerue & Proculi sententia, quae vt verior probatur a Paulo Iuriconsul. in l. 1. §. sed an sine numis, de contrah. emtio. Pretium in pecunia ¶ numerata constitui debet, *gl. in l. naturalis, §. cum do. de praescri. ver. P. Barto. in l. quous, de iure dot. textum in emi, de contrahen. emtio. vel quae numerari possit.* Quae nota a permutatiois contractu, qui valde affinis est, *l. 2. C. de rerum permuta. l. fin. eo. P. l. si ex quib. cau. in poss. §. eod. lib. 42. P. in 4. emtio distinguitur: cum in permutatioe res pro re detur, at in emtione pretium pro re, *l. 1. de rerum permut. P. l. 1. §. penul. de contrah. em. P.* Et alio modo, quod emtio consensu fiat, *dist. a l. de contrahen. em. P.* vt postea, Deo fauente, dicitur, permutatio, rei traditione, *l. ex placito, de rerum permuta.* & in permutatioe contrahentium uterque permutator: cum in emtione, alius emtor, & alius venditor sit: in aliis fere pares. Nam utraque conuentione est bonae fidei, *l. actionum, de actio. 2. C. de rerum permuta.* Ex utraque vsurpandi paratur causa, *l. 1. de rerum permuta. C. Ex utraque e. u. l. 1. de rerum permuta. C. redhibito, l. sciendum, §. penult. de edict. edil.* quia in utraque sanitas promittitur, *l. 2. de rerum permuta. & l. ex emto, §. animalium, de actio. em. P.* Atque Plinius permutatioem emtionem dixit, *lib. 13. cap. 1.* his verbis: *Commercium vultis gratis inuenia, alios coris bonis, alios ferro, captiuosque rebus emittisse tradidit Homerus, de quo & nos alibi, dum in criminibus agit de falsa moneta, & dum de caractere, materia & pondere numi. Ex illa enim communi, & rerum commutatione, quae inuilibus tantum permutabantur, nata permutatio emtionis, electa materia quae ex consensu fieret rerum estimatione, *l. 1. de rerum permuta. & l. 1. de contrah. em. P.* Sic enim Plato *2. de Leg. b. ap. q. d. in q. d. vbi quae res ad aequum esse peruenit, id est, forum, & pecunia erit commutationis causa.* Et Aristoteles *5. Ethicorum, cap. 5.* in ad aequum re vbi quae, subdaria commutatio nummus. ¶ Pretium, ¶ in emtione, est aestimatio valo.****

valoris rei venditæ. quo nomine pretium emtionis differat a loca-
 tione, in qua & datur pecunia pro mercede seu pensione. l. 1. §. si
 quis seruum de pos. in P. gl. in l. qui quatuor. §. qui horos. de lega. 3. l. 1.
 loca. in P. non pro æstimatione rei. glo. in l. 1. §. in verbo, in agen-
 do. de super. §. pro vii vel usufructu, & commoitate: quam quã
 & catarcheticis locatiõis metes, dicatur pretium. ut in l. si quis
 ante. in f. de acquir. p. §. si in solam. §. qui adem. & l. ea
 lege. §. §. loca. & l. in sol. 60. locat. Sicuti & aliquoties magis impro-
 prie emere & vendere, pro conducere & locare, ut in l. 2. quib. C.
 loca. in l. in solam. §. qui adem. & in l. ea lege. §. qui adem. eod. tit. in P. l.
 cotem. §. Cesar. de pub. cum tamen longe lateque inter hæc dif-
 ferant & distent: vel eo maxime quod per locatiõem res nõ mutet
 dominium, ut in emtione. l. conuenit. de contrab. emti. P. l. non solet.
 leg. P. Et proinde diuerso modo fiunt. l. sciendum. de ad. edict. P.
 Fit & pensio locatiõis causa alio modo, quam pecunia, vel criti-
 5 co, vel aliis rebus: sine pretio tamen emtio non est. Et tamen ea
 vel pecunia numerãda est. vel fides de pretio haberi debet, id est,
 debet emtori credi quod soluet, si præsentem non habet pecu-
 niam. §. 1. de emtio. Datur & interãm res pro pretio venditor
 volente in solutum. l. cum pro pecunia. l. manifestum. & auth. hoc ni-
 si. de soluti. C. auth. hoc tunc porrectum. de sacrosan. eccles. l. precii caus-
 fa. C. de rescind. ven. ut & quandoque pactum pro pretio. fabol.
 in f. de ad. partem. 7. 9. de contrab. emti. Et Pomponius Iuriconf.
 Quod vendidi, inquit, aut tradidi, non aliter sit accipientis: quam si
 aut pretium nobis solutum sit, aut satis eo nomine factum, vel etiam
 fidem habuerimus emtori sine vlla satisfactione. l. quod vendendi. 1. 9.
 de contrab. emti. idem in l. procuratoris. §. §. penultimo de tribu-
 tor. actio. lib. 14. P. tit. 4. Videtur autem fidem sequi emtoris, qui
 & diem ad soluendum debitori constituit. l. ad solutiõnem, de re
 iudic. C. Alioquin venditor rem vendicet vada nisi si qui emit,
 diebus se parata non habere pecuniam, nec dedit, d. §. penult. l. pro-
 curatoris. §. de pig. nota. actio. nisi & paratus sit dare pretium. l. dili-
 7 genter. mand. a. in P. l. si ventri. §. in bonis. de privileg. creditor. Si ta-
 mentum emtio facta est, emtor non dixit se paratam habere pecu-
 niam, videtur emtor pecuniam præsentem non petẽdo, fidem
 habuisse de pretio, nec rem ideo repetit, §. vendit. de rerum diuis.
 lex emto. de actio. emt. l. ut res. de contrab. emt. P. nec retractatur
 venditio, sed agit ratata manente emtione ad pretium. l. incivile
 12. de rei vindic. lib. 3. C. tit. 3. l. non videtur. 12. de contrab. emti.
 C. l. C. de actio. emt.

6 Si tamen antequam emta rei dominium traditioe. ut sit,
 l. quatis. C. de rei vindic. non fuerit translata, ante numeratio-
 nem pretii, venditor non tenetur rem tradere, nec potest dici in
 mora tradendi, nisi si: eonueniat potest ad tradendum, nisi dato
 pretio, si ea lege, ut pecunia traderetur emtio fiat, ut solet, id est,
 non habita fide de pretio: tunc hoc casu partem pretii numerando
 non potest partem rei petere: quia ita contractum æs alienum
 diuidi non potest, l. si quis alius. 78 §. qui fundum. de contrab. emt. P. l.
 Iulianus. 1. 4. §. offerri. de actio. emt. P. & venditor vsque ad integram
 sum. ne solutiõnem. retinere potest rem venditam in pignum, d. §.
 offerri. l. quod si noluit. 31 §. idem. Marcellus. de ad. edict. lib. 21. P.
 tit. 1. l. hereditas vendita. de heredit. vel actio. ven. neque enim do-
 minium pro parte quaeritur, neque pro parte, & nisi totum ven-
 ditor alienat. l. item. de solut. P. Et quis tamen vsum est, ut pro
 parte soluti & ad missi pretii, factus pertineant emtorem. ut in
 l. in def. dotul. C. in P. Barbo in d. l. qui fundum, l. si nlar. Sicut
 tradita re. emtor qui percepit fructus, qui pretiam integram nõ
 soluit, reatur ad vfuras pretii. l. curabit preses. §. de actio. emt. C. l.
 Iulianus. §. ex venditio. de actio. emt. P. Obseruandam hic ita demũ
 si pecunia præsent, fide habita pretii vel expresse, vel tacite,
 transferri dominiũ in traditione, quando a domino venditio
 fit & traditio. At si ma. dato domini veniat res, dubio non caret
 quæstio. Quare disting. vendum: ut si officio iudicis vendantur pi-
 gnota, ea oportet præsentem pecuniam distrahi, non ea lege, ut post
 tempus pecunia solatur. l. a diuo Pio. 15. §. sed et si emtor, de re iudic.
 in P. l. si procurator. §. §. 1. de iur. fisc. P. l. 1. C. eod. tit. nec enim dis-
 tractio pignotis concessa alia ratione est, quam ut ex illa pecunia
 7 consuetur: definitaque est potestas vendendi. Et si tamen pro-
 curator sit qui vendit, qui mandatum habeat cum libera admini-
 stratione, potest vendendo habere fidem de pretio, nisi nomi-
 natim a domino prohibeatur, Barbo in d. §. sed et si emtor, l. a di-
 no. & in l. cuius. §. §. in d. in iur. actio. vel collat. in frandẽ do-
 mini cum emtor. l. qui fundum. 7 §. procurator. pro emt. lib. 41. P. tit.
 5. Lex Platonis de pretio statim soluendo hæc. Quocumq. emen-
 do, aut vendendo committantur. in statu: fori loco permutem. ut dan-

do accipendog. vltro citrog. rem. & rei pretium illico nec alicubi ali-
 bi. Nulla vero emtio, aut venditio ad terminum fiat: quod si aliter, aut
 in alius locus permutatio facta fuerit, nullum sit secundum legens. de
 p. iudicium. Plato. lib. 11. de Legibus.

Quomodo Pretium emtionis certum esse debeat.

C A P. 13.

- 1 Pretium emtionis certum esse debet, quomodo.
Certum quid dici possit. eod.
- 2 Pretium certum & definitum statuitur, a contrahentibus, magi-
stratibus, & lege.

Pretium in emtione t̄ constitui debet certum, §. pretium au-
 rem, de emtio. & vendit. videlicet de quo inter contrahentes
 conueniatum sit. Ideo non valet emtio, cuius pretium in ementis,
 aut vendentis relatum est arbitrium, l. in ementis, C. de contrab. emt.
 emt. l. quod saps. §. 1. eod. tit. P. quamuis in arbitrium tertii possit
 cõferri, ut quanti is æstimauerit, tanti vedita sit, qui tñ si noluerit,
 vel nõ potuerit æstimare, irrita fit emtio, ut pretio destituta. l. si. C.
 de contrab. emt. §. pretium. & seq. eo. ap. l. iustitia. Sic relatione facta
 ad æstimationem alicuius, eius æstimatione in certum pretium
 certum erit. Sicuti quãdo relatio fit ad aliam emtionem, ut quan-
 ti eum tu emisti, aut quantum pecuniæ habeo in arca, tanti emo.
 l. hac venditio. 7 §. huiusmodi. de contrab. emt. P. Huius rei fortif-
 simum argumentum a sententia, que cum certa dici debeat a iu-
 dice, §. curare, de actio. l. 3. de sentent. qua sine cert. quant. lib. 7. C. tit. 4.
 §. l. quid tamen. §. Pomponius, de arbit. P. certa dicitur, relatione
 ad petitionem certam facta, d. l. 3. de sentent. qua sine cert. quant. l. 1.
 in fine. si pars hered. peti. l. ait prator, §. 1. de re iudicata, l. qua de rata,
 §. in de rei vin. P. §. si quis agens, de actio. vel ad aliud certum, ut ad
 solutum. l. ait prator, §. 1. & l. in summa, de re iudic. in P. Et si modo
 quoc; ea erit valida relatiua venditio certa: esto mihi emtus fun-
 dus centum, & quanti eum pluris vendidero: augeturq; pretium,
 si pluris emtor vendiderit, Vlpian d. l. hec venditio, §. fide contrab.
 emt. Paul. l. si pater, 1. 2. §. penult. de pact. dotulib. P. Certum quoque
 pretium dicitur, cuius species, qualitas & quantitas apparet, aut
 nomine suo, aut demonstratione, que vice nominis fungitur.
 Paul. l. certum est, 6. de reb. credit. in P. l. stipulationum, & l. sequi. de
 verb. obligatio.

¶ Certum t̄ potro pretium debet esse, vel auctoritate con-
 uentionis eorum qui contrahunt, vel auctoritate magistratus, vel
 auctoritate legis. Contrahentes ad certitudinem & placitum re-
 ducunt pretii causam, minutis interrogationibus. l. si voluntatis,
 C. de rescind. vend. Sic enim dominis rerum tantum concessum
 est, iure communi, rebus suis pretia statuere, l. nemo extoritur, de iur.
 d. C. neque cogit alio quam quo voluerint pretio ad arbitrium
 ementis distrahere. Paul. in l. non enim aquum est, 9. rerum amo-
 tur. lib. 25. P. tit. 3. l. si iuror. 8. de in litem iuran. lib. 12. P. tit. 3. Quod
 iniuris nobis, nemo res nostras retinere debeat, l. si filius familias,
 25. §. 1. solut. matrimon. P. neque in alienis rebus, quid fieri, vel paci-
 ficis contra domini voluntatem, se ã nostrorum temporum pati-
 tur, l. in. C. de pactis 2. de iis qui sunt sui vel alien. iur. P. in diem, de
 aqua plu. arcend. P. ut neque emere, vel vendere quisquam co-
 gendus est, l. nec emere. de iure deliberan. C. l. inuitum, C. de contra-
 ben. emt. si de non venalibus, placuit Severo & Antonino CC.
 ius non esse ordinis cuiusque ciuitatis pretium grani quod inue-
 nitur statuere ciuibus. l. 3. §. 1. ad legem Iul. de anno. P. Lex & ma-
 gistratus etiam certum pretium constituunt, lex Platonis de pre-
 tio certo hæc: Qui vendit in foro aliquid, nunquam rei suo vena-
 lis duo pretia dicat, sed cum simplex imposuerit pretium: si non ven-
 diderit, referat: iterum & eadem die nec maius, nec minus pretium
 petat. Plato libro 11. de Legibus. Athenæus, ex Alexide in Py-
 leis, similem legem Aristonici refert his verbis, lib. 6. disphoso.
 capit. 2.

Aristonico nullus fuit prudentior,
 Latore legum: ponit hic legem quoc.
 Nunc venditor si piscium quis vendidit
 Pretio minore quam petiuit, illico
 In carcerem ut ducatur: aquo sint uti
 Pretioq; contenti, domum vel putridos
 Piscis ferant hi vsq; peri, Mistas animum,
 Mitatur aut puer, senexve, protinus
 Omnes erent ex lege.

Va